

Шийка С. В.

Національний університет водного господарства та природокористування

СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ДАВНЬОРУСЬКИХ ОСОБОВИХ НАЗВ ІСТОРИЧНОЇ РОВЕНЩИНИ

У статті проаналізовано структурні особливості давньоруських власних особових назв історичної Ровенщини. Зазначається, що важливим фактором формування антропонімної системи виступає вивчення особових назв на окремих територіях держави в синхронічному та діахронічному вимірах. Актуальність проблематики мотивується відсутністю системного дослідження, зокрема, структурно-типологічного аналізу регіонального антропонімікону цього історичного періоду.

Фактичним матеріалом розгляду послужили староруські літописні особові іменування старожитнього Ровенського краю з глибокою архаїкою і мовною диференційованістю. У дослідженні застосовано покомпонентний спосіб структурної класифікації засвідчених назв. Логічна структурно-класифікаційна схема дослідження має вигляд: власні особові назви → структурно-класифікаційні групи іменувань особи (однослівні, двослівні, трислівні) → структурно-класифікаційні підгрупи й різновиди іменувань.

Акцентується, що серед регіонального антропонімного простору домінують однолексемні і дволексемні особові назви, які в кількісному відношенні поділяються майже порівну. Регіональні давньоруські імена класифіковано у три системні антропонійні підгрупи: прості одноосновні імена, до яких відносяться відапелятивні утворення та різноманітні запозичення; складні двоосновні імена слов'янського походження; похідні імена. Проаналізовано дволексемні антропонімні формули: особове ім'я → патронім, особове ім'я → прізвисько, особове ім'я → ад'єктивний топонім, а також паралельне використання традиційних і християнських імен. Серед трілексемних іменувань виділено синтетичні моделі та аналітичні конструкції з термінами спорідненості: син, дочка, брат, сестра, внук.

Проведене дослідження дозволяє зробити висновок про домінування серед давньоруського антропонімікону історичної Ровенщини однолексемного способу іменування і описових двоіменних та триіменних моделей. Із суспільним розвитком відбувається розширення спектра особових назв та формуються усталені норми їх слововживання. Перспективи подальших досліджень проблематики пов'язані з комплексним вивченням антропонімікону краю як наукової бази розвитку української антропоніміки.

Ключові слова: антропонім, антропоніміка, антропонімна формула, власна особова назва, ім'я, патронім, структурний аналіз.

Постановка проблеми. Важливим фактором формування цілісної національної наукової антропонімної системи виступає дослідження особливостей функціонування власних особових назв на окремих територіях держави в синхронічному та діахронічному вимірах. Воно передбачає повномасштабну фіксацію системи таких регіональних назв у певний історичний період, мотивацію виникнення і використання в офіційному й народному вжитку, синхронізацію з іншими лінгвістичними одиницями, а також з іменниками інших земель та соціально-історичних епох.

Фактичним матеріалом дослідження послужили староруські літописні особові назви історичної Ровенщини – старожитнього краю з глибокою архаїкою і мовною диференційованістю. В якості

засобу інтерпретації антропонімного простору обрано структурно-класифікаційний підхід, який дозволяє зробити висновки про зародження формульної системи ідентифікації особи в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Комплексне вивчення іменника певної території чи історичного періоду, зазвичай, розпочинається з структурної систематизації антропонімних одиниць. Серед розмаїття наукових узагальнень на слов'янському мовному просторі можна виділити антропонімічні класифікації В. Чигачова, А. Селіщева, С. Роспанда, Т. Скуліни, Т. Мілевського, В. Никонова, А. Суперанської та ін. Покомпонентний метод класифікації детально описаний М. Худашем [11]. На формульному підході до розгляду способів іменування особи у слов'янських

мовах впродовж історичного розвитку зосереджує увагу С. Пахомова [2]. Структурний аналіз ономастичного простору пам'яток писемності Київської Русі здійснила у своїх працях О. Соколова [9; 10].

Проблематика, пов'язана з дослідженням антропонікону історичної території сучасної Ровенщини, частково як фактичний матеріал згадується у деяких наукових джерелах. Системного ж структурно-типологічного аналізу, зокрема давньоруського історичного періоду, досі не проводилось.

Постановка завдання. Мета статті полягає в дослідженні структурних особливостей давньоруських власних особових назв історичної Ровенщини. Реалізується вона шляхом виконання таких тактичних завдань: відбір відповідних іменувань, їх структурно-типологічна класифікація, визначення продуктивних антропонімних моделей і впливу на подальшу еволюцію та сучасний стан регіональної антропосистеми.

Виклад основного матеріалу. При розгляді структурних особливостей власних особових назв території області кінця першого і початку другого тисячоліття, які вилучені з літописних джерел, зосередимо увагу на деяких умовностях та методології дослідження.

Як зазначає С. Пахомова, складність реконструкції давньоруської антропонімійної системи зумовлена незначною кількістю текстів (переважно це літописи), домінуванням у них особових назв верхівки суспільства – князів та їхніх підданих, територіальною обмеженістю джерел ділового та побутового змісту [2, с. 124].

Крім цього, дослідження антропонімії певного тодішнього регіону пов'язане з низкою відносностей. Наприклад, вивчаючи особові назви Ровенщини – тогочасної частини Київської та Волинської земель із давніми князівствами: Дорогобузьким, Дубровицьким, Пересопницьким, Степанським, доводиться враховувати: відносність тодішньої території, яка віднесена до сучасної Рівненської області; відносність зв'язку між носіями власних особових назв і цією територією (народження, князювання, участь у воєнних діях, тимчасове перебування тощо).

Найоптимальніший, на нашу думку, спосіб структурної класифікації власних особових назв – покомпонентний. У якості його методологічної основи доцільно обрати дедуктивний, «родовидовий» філософський принцип логічного взаємозв'язку «від загального до конкретного». Яскравим прикладом такої класифікації може слу-

жити розподіл складань некалендарних первинних і вторинних імен за морфологічними групами, проведений С. Роспондом. У межах цих основних груп дослідник виділяє такі підгрупи: праїндоєвропейські структурні схеми, праслов'янські інновації, інновації окремих слов'янських мов [8, с. 12–19].

Екстраполюючи методику диференціації особових назв, запропоновану польським вченим, на досліджуваний антропонімкон та абстрагуючись від хронологічного фактора (залишимо це для іншого дослідження) представимо логічну структурно-класифікаційну схему дослідження: власні особові назви → структурно-класифікаційні групи іменувань особи (однолексемні, дволексемні, трилексемні, багатолексемні іменування) → структурно-класифікаційні підгрупи й видозміни іменувань.

З-поміж вибраних для структурного аналізу староруських антропонімів тільки десять відсотків відносяться до три- або багатолексемних найменувань. Домінують серед регіонального антропонімного простору однолексемні (одночленні, однослівні) і дволексемні особові назви, які в кількісному відношенні поділяються майже порівну. Такий розподіл одночленних і двочленних іменувань суттєво дисонує з результатами досліджень інших вчених, зокрема, Т. Скуліни та С. Пахомової [2, с. 125]. Пояснити його можна відносністю й нерепрезентативністю регіональної вибірки, порівняно з ареальною. Однак, засвідчена значна кількість однолексемних особових назв підтверджує хибність гіпотези М. Худаши «про зникнення одноймення в наших ранніх, дописемних давньоруських і зокрема спільнослов'янських предків» [11, с. 112]. Одночленні іменування в аналізованій період виступають не тільки звичайним засобом ідентифікації особи, а й першоосновою для формування системних антропонімичних структур. У зв'язку з цим, ми схильні підтримати позицію С. Пахомової у полеміці з М. Худашем і «розглядати багатолексемні антропонімії утворення, які ще тільки формуються, на фоні однолексемних» [2, с. 126].

Територіально співвідносні давньоруські імена класифікуємо у три системні антропонімії підгрупи. До першої з них віднесемо прості одноосновні імена – відапелятивні утворення та різноманітні запозичення: *Асмудь* [4, с. 46], *Андрей* [6, с. 188], *Андръи* [4, с. 252], *Глѣбъ* [4, с. 394], *Гюрги* [4, с. 384], *Дюрги* [4, с. 387], *Юрги* [4, с. 479], *Юръи* [4, с. 900], *Давыдъ* [6, с. 129], *Дѣдъ* [4, с. 210], *Данило* [4, с. 733], *Даниль* [4, с. 768], *Дѣмьсенъ* [4,

с. 752], *Иванъ* [4, с. 750], *Игорь* [4, с. 46], *Инъгварь* [4, с. 725], *Левъ* [4, с. 823], *Михаилъ* [4, с. 798], *Олегъ* [3, с. 24], *Олегъ* [4, с. 17], *Олександръ* [4, с. 767], *Олена* [4, с. 863], *Олга* [6, с. 28], *Ольга* [4, с. 43].

Другу підгрупу однолексемних власних особових назв утворюють складні двоосновні імена слов'янського походження: *Болеславъ* [4, с. 130], *Володарь* [4, с. 241], *Володимеръ* [3, с. 68], *Володимеръ* [4, с. 57], *Всеволод* [5, с. 19], *Всеволодъ* [4, с. 137], *Вчеславъ* [4, с. 389], *Желиславъ* [4, с. 855], *Звѣнслава* [4, с. 313], *Изяславъ* [6, с. 79], *Мьстиславъ* [4, с. 137], *Ростиславъ* [4, с. 210], *Сбыслава* [6, с. 138], *Святославъ* [6, с. 31], *Стѣславъ* [4, с. 34], *Святопѣлкъ* [5, с. 1], *Ярополкъ* [6, с. 35], *Арославъ* [4, с. 750].

Поряд з одноосновними й двоосновними іменами були поширені різноманітні антропонімні утворення від основ іменних назв перших двох підгруп: *Блудъ* [4, с. 64], *Володимерко* [3, с. 331], *Володимерко* [4, с. 316], *Василко* [6, с. 129], *Добрына* [4, с. 57], *Лютъ* [3, с. 74], *Малуша* [3, с. 68], *Малка* [6, с. 35], *Маль* [4, с. 44], *Михалко* [4, с. 571], *Михалько* [4, с. 572].

Однак, з подальшим розвитком суспільства і держави однолексемної системи особових назв, яка успішно виконувала свою ідентифікаційну й розрізняльну функції на початковому етапі розвитку людства, ставало замало. До появи дволексемної форми іменувань, яка відноситься до кінця X століття, а в подальшому й паралельно з нею, широко використовувалися аналітичні описові форми ідентифікації особи, у яких семантика імені розширювалася за рахунок «додаткових до імені компонентів» [2, с. 133], різних «атрибутивних окреслень» [11, с. 112] за соціальним станом, функціональними обов'язками, родинними зв'язками тощо. Це, насамперед, двослівні іменування: *Андрѣи королевичъ* [4, с. 767], *Василка княза* [4, с. 848], *кнѣзь Вчеславъ* [4, с. 392], *Глѣба княза* [4, с. 658], *Данило князь* [4, с. 848], *Данило король* [4, с. 847], *кнѣзь Дюрги* [4, с. 389], *князь Юрьи* [6, с. 180], *князь Ростиславъ* [6, с. 182], *князь Святославъ* [6, с. 35], *Дмитръ конюхъ* [4, с. 234], *Дьмѣноу тыслацькомуу* [4, с. 767], *снѣ Андрѣи* [4, с. 252], *сынъ Андрѣи* [6, с. 138], *снѣ Володимеръ* [4, с. 938], *сынъ Цвѣтославъ* [6, с. 28], *братъ Володимеръ* [4, с. 465], *правнук Ярославъ* [6, с. 129], *внуци Ярославли* [6, с. 129] та повніші ідентифікаційні описи: *король же Андрѣи* [4, с. 723], *воевода, именемъ Свѣтителдъ* [6, с. 26], *кормилецъ и воевода, именемъ Блудъ* [6, с. 75], *всликьи нашъ князь Игорь* [4, с. 36], *посад-*

ника Паоука кормилца Володимера [4, с. 546].

Аналіз двоіменних давньоруських антропонімних одиниць дозволяє зробити висновки про певну системність їх мотивації й функціонування, а також структурувати за складовими компонентами.

Насамперед, варто зауважити, що починаючи з XI століття домінуючим видом іменувань особи виступають дволексемні чоловічі антропонімні структури, які описуються строгою синтетичною формулою: *особове ім'я* → *патронім*. Серед них відзначимо: *Андрѣи Гюргевиць* [4, с. 409], *Андрѣи Дюргевиць* [4, с. 411], *Борись Юрьевиць* [6, с. 182], *Василко Ростиславиць* [6, с. 129], *Володимеръ Андрѣевиць* [4, с. 411], *Володимеръ Всеволодиць* [3, с. 291], *Володимеръ Мьстиславиць* [4, с. 467], *Глѣбъ Гюргевиць* [3, с. 633], *Глѣбъ Зьремѣевиць* [4, с. 768], *Давидъ Игоревичъ* [6, с. 114], *Давидъ Святославиць* [6, с. 129], *Дѣдъ Ольговиць* [4, с. 284], *Изяславъ Дѣдѣиць* [4, с. 465], *Изяславъ Мьстиславиць* [4, с. 465], *Мьстиславъ Дюргевиць* [4, с. 404], *Мьстиславъ Изяславиць* [4, с. 403], *Романъ Володимериць* [4, с. 285], *Святополкъ Изяславиць* [6, с. 129], *Стѣполкъ Мьстиславиць* [4, с. 468], *Юрьи Лвовиць* [4, с. 911], *Ярославъ Святополчиць* [6, с. 114]. Засвідчені також факти зворотного розміщення антропонімів: *Дѣдѣиць Володимеръ* [4, с. 315] – *Володи(ме)рѣ Дѣдѣиць* [4, с. 348], *Ольговиць Всеволодъ* [4, с. 290] – *Всеволодъ Олговиць* [4, с. 302].

Формування називної моделі *особове ім'я* → *патронім* можна вважати прогресивним лінгвістичним кроком в напрямку розширення спектра власних особових назв, а також убачати в ній автентичну основу сучасного звертання: *ім'я* → *по батькові*. Ця модель стосувалася, більшою мірою, тогочасної знаті, оскільки саме вона була модератором суспільного удосконалення і представники вищих верств виступають головними дійовими особами літописних джерел. Двоіменні ж називання простолюду згадуються спорадично. Соціальне виділення особи здійснюється з додаванням до двочленної назви уточнюючого номена «князь», «конюх» тощо: *князь Андрѣи Юрьевиць* [6, с. 181], *князь Борисъ Юрьевиць* [6, с. 182], *князь Ростиславъ Юрьевиць* [6, с. 179], *Сновидъ Изечевиць конюхъ* [4, с. 234].

Широко розповсюдженими були в давньоруський період двоіменні описово-аналітичні конструкції за зразком: *особове ім'я* → *ім'я батька*, ознака присвійності в яких передавалася словом «син»: *Володимеръ снѣ Всеволожъ* [3, с. 199], *Олегъ снѣ Стѣславъ* [3, с. 199], *Ростиславъ снѣ*

Дѣдѣвъ [4, с. 286], князь *Мстиславъ, сынъ великого Володимера* [6, с. 79], *нача княжити въ Руси Игорьъ, сынъ Рюриковъ* [6, с. 26], *начало княженъа Стѣславла снѣ Игорева* [3, с. 57], князь великій *Русскій Ярославъ, сынъ великого Володимера* [6, с. 85].

Нечисленну групу назв серед досліджуваного фактажу складають двоіменні структури *особове ім'я* → *прізвисько*: *Стѣполкъ же вканынши* [4, с. 122], *Володимеръ Мономахъ* [4, с. 248], *Мъстиславъ Нгъмиш* [4, с. 725], *прозваша Сѣлга вгъциши* [4, с. 23], *посла Степана Медоушиника* [4, с. 855].

Відзначена О. Соколовою в пам'ятках Київської епохи як активна двослівна антропонімічна чоловіча форма іменування типу: *особове ім'я* → *ад'єктивний топонім* [9, с. 83–84], в межах території дослідження не досить продуктивна. Серед прикладів можна хіба що виділити назви: *Володимеръ Галичскои* [4, с. 399], *с Борисомъ Городеньскимъ* [4, с. 410], *Стѣполкъ Володимерьскии кнѣзь* [4, с. 467], *великаго княза Романа Галичкаго* [4, с. 862]. Разом з тим просторово-регіональна орієнтація дислокації носія дволексемної особової назви передається додаванням до неї відповідних уточнюючих одиниць топографічної лексики: *князь велики Кіевскій Изяславъ Мстиславичъ* [6, с. 180], *кнѣза Изяслава Мъстислава изъ Володимера* [4, с. 304], *степаньскии князь Иванъ снѣ Гльбовъ* [4, с. 938].

Суттєвий вплив на розвиток староруського антропонімікону і формування структурних форм іменування справило поширення християнства. Особливим видом двоіменності стає паралельне використання традиційних і християнських імен, зі зростанням значимості останніх впродовж діахронічного розвитку. Підтвердженням цього виступають такі описові антропонімічні конструкції: *Олга въ крещеніи Елена* [6, с. 29], *наречнъгьмь въ крѣцнїи Василии Русьскъмь именемъ Володимеръ* [3, с. 240], *родися Володимеру Манамаху сынъ Андрей, августа 11; даша ему имя въ 18 августа, Андрей стратилать* [7, с. 188], *благовгърнши князь Михаилъ зовемъи Стѣполкъ* [4, с. 275].

Упорядкована триіменність, на зразок сучасної офіційної антропонімічної формули *особове ім'я* → *патронім* → *прізвисько*, у пам'ятках Київської Русі явище рідкісне. Як зазначає С. Пахомова, тричленні антропонімічні формули утворювалися приєднанням до дволексемної *ім'я* → *патронім* третього антропоелемента – пропатроніма, відтопонімного означення або прізвиська [2, с. 141]. Давньоруський літописець, зокрема, повноцінно

використовує синтетичну тричленну формулу для називання синів Володимира Мономаха: князь *Юрби Владимеричъ Маномашъ* [6, с. 179], князь *Вячеславъ Владимеричъ Маномашъ* [6, с. 182]. Разом з тим, у Никонівському літописі знаходимо вільне трактування порядку формотворчих антропонімів у згадці про їхнього батька: *Володимеръ Манамахъ Всеволодичъ* [6, с. 129], що вказує тільки на зароджуваність цієї форми іменування.

Пропедевтикою до формування триіменної систематико-антропонімічної ідентифікації особи стало широке використання різноманітних описових конструкцій. Як зауважує П. Чучка, засобами вираження патронімічності в них виступають терміни спорідненості типу *сынъ, дъчи, дгъти, братъ, сестра, вгънукъ* та присвійного прикметника з суфіксами *-j-, -ов-, -ен-, -ин-* [1, с. 599]. З-поміж корельованих територіально й історично щодо нашого дослідження виділяються аналітичні структури: *князь Всеволодъ снѣ Ярославъ внукъ Володимеръ* [4, с. 207], *Ростиславъ снѣ Мъстиславъ внукъ Изяслава* [4, с. 216], *князь Володимеръ снѣ Василковъ вноукъ Романовъ* [4, с. 903], *князь Изяславъ, сынъ Ярославъ, внукъ великого Владимера* [6, с. 109], *Ярополь, сынъ Изяславъ, правнукъ великого Владимера* [6, с. 114], *Передславу, дщерь Володимерю, сестру Ярославлю* [6, с. 75].

Спорадично у староруських джерелах фіксуються лексичні поєднання чотирьох і більше антропонімів. Зважаючи на неофіційність подібного способу іменування особи, такі конструкції подаються аналітично. Алгоритм їх побудови полягає у поетапному й послідовному доєднанні до вже існуючої особової назви додаткових ідентифікаційних компонентів, які передають послідовність родинних зв'язків, ступінь соціальної значимості пращурів та важливість наступництва їхньої влади. Прерогативною така форма іменування була для осіб княжої знаті, наприклад: *Начало кнѣженіа в Киевѣ кнѣза великаго Дюрга снѣ Володимера Мономаха внука Всеволожа правнука Ярославля пращюра великаго Володимера хрѣтившаго всю землю Рускоюу* [4, с. 383], *Изяслава, сына Володимеря Манамаха, внука Всеволожа, правнука Ярославля, праправнука великого Владимера* [6, с. 127].

Трапляються і рідкісні літописні генеалогічні описи родоводів руських князів, наприклад князя Володимира Всеволодовича: *Родися у Всеволода, сына Ярославля, внука великого Владимера, сынъ Володимеръ Манамахъ, отъ царевны Грекини* [6, с. 85], *Володимеръ бо бгъ ѿ Малуши милостьницъ*

Сльжини сестра же бгъ Добрыня ищъ же бгъ има Малько Любчанинъ и бгъ Добрыня оуи Володимиру [4, с. 57], *Азъ худъи дгъдомъ своимъ Ерславомъ блгсвльнъмъ славнъмъ наречнъмъ въ крїцнїи Василии Русьскъмъ именемъ Володимиръ ищъ възлюбленъмъ и мтрью своєю Мьномахы* [3, с. 240]. Такі описи важко піддаються певному впорядкуванню, системній структуризації і логічним закономірностям побудови, а тому до антропонічних формул їх віднести не можна. Вони, швидше за все, є продуктом народної антропоніміки, побутують впродовж суспільно-історичного розвитку і реалізуються здебільшого засобами усного мовлення.

Висновки і пропозиції. Структурний аналіз давньоруських особових назв історичної території

сучасної Ровенщини дозволяє зробити висновок про домінування одноклосного способу іменування. Разом з тим, збільшення кількості населення і запровадження християнства мотивують появу нових антропонімів й удосконалення їхньої структури. Усталених норм слововживання особових назв ще не вироблено, переважають описові конструкції. Проте, починаючи з кінця X століття, активно впроваджується систематизована дво- та триім'яність, у якій потрібно вбачати генетичні основи сучасного офіційного іменування.

Перспективи подальших досліджень проблематики пов'язані з комплексним вивченням антропонімікону краю на синхронічному і діахронічному рівнях як наукової бази інституціоналізації української антропоніміки.

Список літератури:

1. Історія української мови. Лексика і фразеологія / В. О. Винник та ін. Київ: Наук. думка, 1983. 744 с.
2. Пахомова С. М. Еволюція антропонічних формул у слов'янських мовах : монографія. Ужгород : Вид-во О. Гаркуші, 2012. 344 с.
3. Полное собрание русских летописей. Т. 1: Лаврентьевская летопись. Ленинград: Изд-во АН СССР, 1926–1928. 540 с.
4. Полное собрание русских летописей. Т. 2: Ипатьевская летопись. Москва: Изд-во вост. лит., 1962. 938 с.
5. Полное собрание русских летописей. Т. 3: IV. Новгородские летописи. Санкт-Петербург: Типография Эдуарда Праца, 1841. 308 с.
6. Полное собрание русских летописей. Т. 9: VIII. Летописный сборник, именуемый Патриаршею или Никоновскою летописью. Санкт-Петербург: Типография Эдуарда Праца, 1862. 256 с.
7. Полное собрание русских летописей. Т. 15: Летописный сборник, именуемый Тверской летописью. Санкт-Петербург: Типография Леонида Демиса, 1863. 504 с.
8. Роспонт С. Структура и классификация древневосточнославянских антропонимов (имена). *Вопросы языкознания*. 1965. № 3. С. 3–21.
9. Соколова Е. Н. Двухсловные мужские антропонимические формулы в памятниках Киевской эпохи. *Известия Волгоградского гос. пед. ун-та. Серия «Филологические науки»*. 2009. № 5 (39). С. 82–86.
10. Соколова Е. Н. Ономастическое пространство древнерусских памятников письменности Киевской Руси: автореф. дис. ... доктора филол. наук: 10.02.01. Челябинск, 2010. 40 с.
11. Худаш М. Л. З історії української антропонімії: монографія. Київ: Наук. думка, 1977. 236 с.

Shyyka S. V. STRUCTURAL FEATURES OF ANCIENT N NAMES OF THE HISTORICAL RIVNE REGION.

The article analyzes the structural features of the ancient Russian personal names of the historical Rivne region. It is noted that an important factor in the formation of the anthroponymic system is the study of personal names in individual territories of the state in synchronous and diachronic dimensions. The urgency of the issue is motivated by the lack of a systematic study, in particular, of a structural and typological analysis of the regional anthroponymic of this historical period.

The actual material of the review was the Old Russian chronicle personal names of the ancient Rivne region with deep archaic and linguistic differentiation. The study used a component method of structural classification of certified names. The logical structure and classification scheme of the study has the form: personal names → structural classification groups of names of persons (one-word, two-word, three-word] → structure-classification subgroups and varieties of names.

It is emphasized that the regional anthroponymic space is dominated by one- and two-letter personal names, which are almost equally divided in quantitative terms. Regional ancient nouns are classified into three systemic anthroponic subgroups: simple monosyllabic names, which include vindication and various borrowings; complex two-base names of Slavic origin; derived names. Two-character anthroponymic formulas are analyzed: personal name → patronymic, personal name → nickname, personal name → adjective toponym,

and the parallel use of traditional and Christian names. Synthetic models and analytical constructs with affinity terms are distinguished among the triplex names: son, daughter, brother, sister, grandson.

The conducted research makes it possible to conclude on the dominance of the one-name method of naming and descriptive eponymous and eponymous models among the ancient anthronymicons of the historical Rivne region. With the social development is expanding the range of personal names and the established norms of their usage. Prospects for further research of the problem are related to the complex study of the anthronymicon of the region as a scientific basis for the development of Ukrainian anthroponymy.

Key words: *anthroponym, anthroponymics, anthroponymic formula, proper personal name, name, patronymic, structural analysis.*